

ЕТРУРИЯ/ТРАКИЯ

КРИСТИН ЮРУКОВА

2013

ЛИРИКА

Copyright©2013

Кристин Юркова

Всички права запазени. Някоя част от тази книга не може да се копира или размножава в никаква форма освен при цитиране на малки откъси в рецензии без писменото съгласие на автора.

СЪДЪРЖАНИЕ

ДУХЪТ - ДЪХЪТ.....	4
ЕТРУРИЯ.....	4
ИГРИТЕ НА ЕТРУСКИТЕ.....	6
ЕТРУРИЯ И ТРАКИЯ.....	7
СТРАЖИТЕ НА ДРЕВНИЯ СВЯТ.....	8
ФРЕСКИ ОТ ЕТРУРИЯ И ТРАКИЯ.....	9
ПОД ПЕПЕЛТА НА ПОМПЕЙ.....	9
ДВОРЦИТЕ	10
ДЪЛБИНИТЕ.....	11
БЯГСТВОТО НА ЕНЕЙ.....	12
ПРЕЖИВЯВАНЕТО.....	13
ЕТРУСКИТЕ МЕСТА НА ДЕЙВИД ХЪРБЪРТ ЛОРЪНС.....	13
ХРАМЪТ И ВРЕМЕТО.....	14
АРОМАТА НА ДУШАТА.....	15
„ПИСМА ОТ РИМ“ НА КОНСТАНТИН ВЕЛИЧКОВ.....	15
КАЛЕНДИТЕ.....	16
РИМСКИЯТ СТАДИОН НА ФИЛИПОПОЛИС.....	16
ЕТРУСКОТО ОГЛЕДАЛО.....	17
ВЕНЕТИТЕ НА ВЕНЕЦИЯ.....	18
ВЕРГИЛИЙ.....	19
МИСТЕРИЯТА НА СЪЩЕСТВУВАНЕТО -ЛЕОНАРДО.....	20
МОНАХЪТ – ХУДОЖНИК - ФРА АНДЖЕЛИКО.....	21
КОЛОНИТЕ НА СВЕТА - МИКЕЛАНДЖЕЛО БУОНАРОТИ.....	22
НА ЕДИН ДЪХ - МАЗАЧО.....	23
ЦЕЛИЯТ РАЙ, ЦЕЛИЯТ АД - ДАНТЕ.....	23
ДАМАТА С ХЕРМЕЛИНА.....	24
PRIMAVERA - БОТИЧЕЛИ.....	24
ДОМЪТ НА БОГА	25
КОПИЕТО НА ЧЕТКАТА -КАРАВАДЖО.....	26
„САН КЛЕМЕНТЕ“.....	26
ЧУВСТВОТО.....	27
ТИЦИАНОВОТО ВЪЗНЕСЕНИЕ НА БОГОРОДИЦА.....	27
ДЖОТО И МАЙСТОРЪТ ОТ БОЯНА.....	28
LA BELLEZZA - КРАСОТАТА.....	29
ЗАМЪКЪТ НА СПОМЕНИТЕ - ЛЕОПАРДИ.....	29
ДЖАКОМЕТИ И МОДИЛЯНИ.....	30
ДЖОРДЖО ДЕ КИРИКО И АЛБЕРТО САВИНИО.....	31

ДУХЪТ - ДЪХЪТ

Езикът ни го е изразил -
Дух, дъх, вдъхновение,
одухотворяване чрез Дух,
душата, вдъхнала
поляните на Духа -
вдъхновение -
от полъха на Духа,
който лъха
навсякъде едновременно.
Човекът на духа,
върху когото ваят
пламъците на Светия Дух
като над апостолите.

И дишането,
поемането на дъх.
За следващото
вдъхновение.

ЕТРУРИЯ

Едните дървеса
са щастливи,
другите - нещастни -
като хората -
смятали етруските.
Както и –
боговете са скрити,
никой да не разгласява
имената им
под страх от смъртна казън.
Етруските зверове,
придошли
от старата им родина,
кърмели младенци -
да има царството
бъдещи царе..
Лъкът
на етруската вълчица
от Капитолия,
кърми ли, кърми
вече колко хилядолетия

Ромул и Рем,
латинските близнаци
пият млякото - lас,
което сучи целият Latium.
Криволиците на
лабиринта
на етруската душа
са се вкопали
в правите геометрии на Рим.

Дванадесетоградието на Етрурия -
челото на знанието,
зад което римските деца
събирали ум и разум.
Етруски скулптури
лекували боговете на Рим
от смъртна и безсмъртна болка,
докато в храмовете
разпалвали своите видения
етруските жреци.
Римляните очертавали
свещеното пространство
при строежа на градовете си в кръг,
както правели
етруските жреци с жезлите си.
И от orbis-кръг
станало urbs – град.

В първия си ден
етруските забили гвоздей
в Храма на времето -
и тъй всяка година -
гвоздей след гвоздей
настъпвал..
Колкото по-малко ставало
свободното пространство,
толкова се скъсявала
магарешката кожа на времето им.
Щом времето се изпълнило,
скритите богове
скрили етруските -
те нямали повече
правото да бъдат..
Останал лабиринт,
из който да се лутаме.
Той е изрисуван от тях

върху едно ойнихое
с надпис „Truia“ - “Троя“.
/“Truia“ означавало
„лабиринт на душата“./

Цялата им история
се състояла,
за да изминат пътищата
на душата.

С лабиринта на Truia
всеки изживява
погрома на своята Троя..

ИГРИТЕ НА ЕТРУСКИТЕ

Homo ludens -
играещият човек
с милиони крака
и милиони
задъхващи се усмивки,
така заплепен
от възможността
един ден не друг,
а ти да си победител.
И един ден
да си съвсем не ти.

Ludens – от Lydus -
синоним на етруск.

Първата игра -
залагането -
колко века
ще ги има.
Заложили
на десет века,
а боговете ги
чули и изпълнили
пророчеството..
И се спуснали жреците им
да странстват с гегите си,
да съгъстват времето
на хълмове,
в които скривали
следите за следващите

поколения
в играта „Открий ме“.,
Самозабравата -
гнездо на възкресения.-
клокочела
между челюстите
на фалическите игри
и таврическите,
заимствани после
от Великите римски игри.
Убиването и то било игра -
гладиаторска,
изобретена пак от тях.

В гладиаторската битка с времето
народът на етруските бил победен
и нямало кого да се пита
как да се постъпи с победения.

ЕТРУРИЯ И ТРАКИЯ

С ръка може
да се стигне
до Етрурия от Тракия -
ако става въпрос
за душата и -
в обща територия
блуждаят спомените им унесени.

Котвите на етруските кораби,
са вече откъснати на дъното,
преселението е зад гърба им..
Но онази малоазийска богиня Мариса,
все така зове
тракийското име на Марица.
Траките изчакват праотеца им,
пелазгийския управител Алес
на града Алсия,
да стане най-сетне тракиец..
И свещените дъбови гори на Етрурия
са засадени според Вергилий от пелазгите,
да имат обиталище боговете -
пелазгийски и тракийски..
Издуват корем
етруски и тракийски гробници,
бременни с безсмъртие -

само в него не се съзтезават.
Под земята в могилите
са най-пищните пирове.
И в Етрурия, и в Тракия
двойни флейти
възпяват заминаващите.
В зениците на художниците им -
едни и същи гледки под куполите.
Три пространства
са се скупчили
като скали
едно над друго
под месечината им.

А етруското ais за жрец
ни води към българското аз.
От главите на царете им
се ронят жълъди
и дъбови листа от тънко злато.
А боядисаните яйца
по фреските им могат да се чукат
с нашите великденски,
положени са като символ
на яйцето на Универсума..

Толкова много паралелни линии,
които се пресичат нейде
в закривеното пространството на времето.

СТРАЖИТЕ НА ДРЕВНИЯ СВЯТ

Мегалитите от Тепето-Пъп
в Анатолия,
на възраст поне 14000 години,
наредени в кръгове
като орбити на електрони
около атомни ядра,
около пъпове на невидими кореми,
с телата си на исполини
ликуващо изхранват
каменните леопарди, лъвовے, змии,
които са ги полазили.
Побити в Храма на предците,
като предците са тръгнали на път
заедно с хода на времето,
смалявали са се,

завладявайки нови страни,
променяли са се
според мечтите на различните народи,
вселили са се в Каменните баби
по крайбрежията на Черното море
и в le Statue Stele в Италия.
Снабдени с пол,
с мечове и съз знаци
те бранят царствата си
от морета, скали и дюни
срещу похода нечовешки
на съвременното човечество.

ФРЕСКИ ОТ ЕТРУРИЯ И ТРАКИЯ

Всеки се занимава
без нито миг покой със своето -
плющят камшиците
на леопардите под купола,
птиците се стоварват на облак
върху другия облак,
издигащия се, на делфините,
гонени от жажда за далечини.
Гмуркачите под тях
измерват дълбините на отвъдното,
пируващите в Етрурия
вдигат наздравици
към пируващите в Казанлък.
Единственият оцелял образ
в гробницата в Пъструша
се появява сред фреските в Помпей -
портрет на жената,
превърната в статуя вечна
от пепелта.

ПОД ПЕПЕЛТА НА ПОМПЕЙ

Светоглед от
вкаменени видения.
Илюзиите на образите,
които се достигат
върху гребени на вълни.
Образи от стълпотворенията
на тълпите страдащи
и ликуващи из фреските
и из преизподните на сънищата.

Образи, останали
сами със себе си,
объркани и питащи -
Сънуваме ли?
Снабдени с променливи
биографии като със сенки.
Можеш да се позоваваш на тях
като на цитати
от свят нейде съществуващ.
Някаква небесна логика
е тайната, която
ги е извикала.

Сред тях можеш
просто да приемеш,
че си образ между образи,
разглеждан от някой друг.

ДВОРЦИТЕ

Дворецът на Света Елена,
затрупания,
над който е църквата,
построена
да пази Светия кръст,
открит от нея.
Късът дърво с надпис
за Назаретянина почива
в църквата над двореца -
корона над всички земни корони.

Както дворецът на Еней,
намерил Изхода
за народа троянски,
се е въздигал
точно над пещерата
на етруската вълчица.

Земните
и небесните домове.

ДЪЛБИНИТЕ

Дълбините
на катакомбите,
от които прорастват

дървесата на Рая
и в които Орфей,
събрал като
Велик пастир
душите на животните,
им свири с арфа.
Протягат корени
катакомбите
чак до римските гробници
на древна Сердика
и до мозайките
на първите християни
в Тракия,
един и същ дух
им е архитектът.
Потресаващите дебри
на етруската душа,
без която
храмовете римски
ехтяли на кухо.
Дълбините
на душата тракийска -
без жреците тракиди
прорицалището
на Делфи мълчало.

Дъното на
потъналите градове
и изплувалите
на шрифта на Балканите,
най-древен на света,
от него са се заизвивали
през иглени уши
нишките на Ариадна
на писмеността етруска
и критска,
глаголическа
и кирилска.

Преизподните
на утробата
на етруската вълчица,
от която суче
Lingua Latina,
вперила поглед чакащ
в идващия Еней.

Етруските надписи
гнездят
в пелазгийския,
прототракийския Лемнос -
писменостите също
сучат една от друга.

Корабите пиратски на пелазгите
са пристигнали в Италия,
натоварени с пребогата плячка -
товара на цивилизацията,
изкована от злато.

БЯГСТВОТО НА ЕНЕЙ

Кладата припукваща на Троя
осветява кървавите дири на бягството.
Еней сякаш трябва да стане призрак,
трябва да напусне
своя дом и своята крепост
и царството, в което е принцът.

Но не и живота си,
нещо го прави безсмъртен -
въпреки толкова смърти.

Еней не иска бъдещето,
само миналото иска – Троя.
Но бъдещето го е избрало,
леките гребла на съдбата
го носят към него.
Защото Троя
трябва да е в края победителката-
да основе Рим и да завладее света.

Чрез нея победител
е пелазгийският свят.

ПРЕЖИВЯВАНЕТО

Преживяването
на живото,
на la propria vita
/на собствения живот/,
преживяването

на la Sacra Scrittura
/на Свещените писания/
на собствената съдба.

Codici del realta
/кодексите на действителността/ -
като чернови
за коригиране
в следващия.

ЕТРУСКИТЕ МЕСТА НА ДЕЙВИД ХЪРБЪРТ ЛОРЪНС

Етруските места на Лорънс -
имат толкова общо с местата,
които обсипвал с ласки
по тялото на любимата,
девствени в своята неопитоменост.
Лорънс искал
да бъде напълно
щастлив в любовта,
затова се опитал
да стане отново Аврам.
Насред етруската древност
пишел дневника си
за метафизиките на любовта,
отваряща пространства
към култови пространства,
по които хора в голота
месели глина и тела
за нови творения.
В него съвремието
тъгува по изгубената Атлантида
на собствената същност,
по спонтанната любовна връзка
между човека и божественото,
разпукваща цвета на интуитивното.
Зад рамото на пишещия
се носи тържественият вик
„Талласия“ на етруските
фалически игри-
избилата им жизнена сила.
Родината му, отвикнала да играе,
се срамувала от него
и отдавна го била напъдила.

Етруските го приели за свой.

ХРАМЪТ И ВРЕМЕТО

Храмът и времето,
Храмът на времето.
Създаден да приюти
безприютното време
с всичките му отблясъци
непоносими
и черни дупки за всмукване.
Храмът от време
с колони от кости,
със сводове от плът,
в него пророкуват
с отворени очи
виденията
на молещите се
и песните
на небесните сфери.
Пред портите му
са свалени
оръжията,
суетите, хаоса,
вътре се влиза
само с голотата
на молитвите.
В Храма на времето
приношенията
ги прави времето.
Непоклатим е -
ще го има,
докато го има времето.
Не като Храма на етруските,
в който, когато е забит
последният пирон по стените,
свършва времето на племето.
Инструментите за измерването
на дните и хилядолетията в него
са самите хора,
тиктакането на сърцата,
определя нещата.

АРОМАТА НА ДУШАТА

Защото дири аромата си душата,
спира стъписана,

докоснала се до друга душа.
Само миг сред движението
на светлинни частици
със скорост светлинна.
Благоволенieto на мига.
Мигове – моментни снимки -
извън време и обвързаност,
запечатани нейде
в космическата плът.
Мигове, прогорили
Булото на Майя само за миг
преди пелената пред очите
отново да е същата.
Мигове, в които
душата се досеща
за другия човек,
заселен в нея
преди толкова животи -
и му дава право
на съществуване.

Поне за един миг.

„ПИСМА ОТ РИМ“ НА КОНСТАНТИН ВЕЛИЧКОВ

Писмата ги донесоха
гълъбите от Флоренция,
изпърхали под стъпките
на изнемощелия от глад министър
на Източна Румелия.
Писмата на
Величков от Рим
са като писмата на Стендал-
романите му -
писма до следващите
поколения.

Отговорите им се появиха вкаменени
в Перперикон, в стадионите
и амфитеатрите римски
и тракийски на Филипополис -

отговори на възторзите му,
които му даде самата земя.

КАЛЕНДИТЕ

Календите римски и календарът.
Дионисиите тракийски
и Календите.
Календите, Новата година
и Коледата на коледарите.
Колобрите надничат зад тях.
Mitologia romana
и шумерските и келтски думи
на прабългарския календар.

РИМСКИЯТ СТАДИОН НА ФИЛИПОПОЛИС

Stadio - стадиум, мярка за дължина,
арена и период от време едновременно.
Винаги същото – младежи с хубостта
на атлетите от мраморния фриз,
както преди двадесет века
са яхнали вълните
на мраморните седалки
и изпращат залпов смях срещу света.
Лъвски лапи на лъвовете
от игрите римски
поддържат като императорски носилки
седалките на които седят,
те дори не знаят връзката
между думата „седалка“ в езика им
и sedile - в чуждия.
Отгоре, от Античния амфитеатър
траки и римляни
заедно наблюдават състезанията.
Съзират прах, станал на мрамор
и мрамор, станал на прах.
Победителят на всичко – времето -
е надбягало всички атлети
и всички колесници.
Гърбовете на избягалите коне
още проблясват из горите на Родопите,
смесили са се с Тракийските конници.
Дъгата на планината
затваря дъгата на Адриан на стадиона,
дъгата не може да влезе вече
в романа на Юрсенар -
той е отдавна приключен.
Марк Аврелий се е опрял
на крепостната си стена

и още се опитва да направи
Равносметката на изплъзващото се.
Стадионът- обиколката на живота -
винаги в кръг,
краят все при началото.
Само колесницата златна на Резос
още упорства, подрънква метално
между колите, цялата в пяна
и разнебитена.

Растението на Орфей китара
меланхолно подрънква струни
на вятъра, който на вятъра
гони нещо си нейде.

ЕТРУСКОТО ОГЛЕДАЛО

Да види белия свят
Рим и да се роди.
Когато излиза
от тъмнината утробна,
пред него е етруското огледало.
Нищо не се вижда.
Но после разстоянието
се скъсява до фокус.
Етруската богиня
от дръжката услужливо
поднася огледалото.
Огледалото, обрамчено
от пояса на девствеността
на етруската писменост.
Гравирен върху огледалото
етруски оракул
изрича имената на боговете си
на праезика, вътре е и Таг,
и Селена, и Венера.
Пророкува чрез Ведите на знанието

Да дочакаш деня
и да посетиш себе си.

ВЕНЕТИТЕ НА ВЕНЕЦИЯ

Хората още
не са измислили
варварите,

когато венетите
идват във Венеция,
за да и донесат името си.

По нозете им лепне
златен прах
от писмени знаци.

А което е записано,
то ще стане.
Бяла годеница
ще е Венеция
сред пламтящото червено
от дрехата
на Тициановата Богородица.
Древни светлини
ще властват
над мраморната и кост,
по патината зелена
на пълнолунните и води
ще се плъзгат страсти
като миниатюрните модели
на пелазгийските кораби-
гондолите –
обувки на венециански търговци.
От Византия
ще препускат към нея
бронзови коне,
откъснали се
от впряга на Аполон,
оттам ще долитат
по чудотворен начин
блеснали
от святост мозайки -
да живее тя в лъчите
на Горния Йерусалим.
Византия със столица
Bisantion на траките
ще е пясъчното зърно,
наранило спокойствието,
за да расте около него
перлата на Венеция.

Светът на дожовете и
златните дукати
няма нищо да знае

за света на българските Венети.

Под куполите на небесната любов
ще се възнасят земните любви.
По мостовете от въздишки
ще се катерят надеждите,
ще се спускат отчаянията.
Прелъстените
като Томас Ман и Бродски
ще гадаят по нея
като по карти Таро
що е време
и що – вечност.

ВЕРГИЛИЙ

Не иска да тръгва
на север, нито на юг,
камо ли да води някого.
Толкова е уморен Вергилий
да е Вергилий,
да е господарят на посоките,
негови да са заповедите,
посочващите жестове
и първите стъпки.
Откъде-накъде миналото
да му отнема живота,
даден за днес?
Ако можеше да е
кучето в нозете му,
да тича ей тъй -
насам-натам,
да си гони опашката весело,
незнаещо нищо за местата,
из които скита,
нито пък нещо за себе си.

МИСТЕРИЯТА НА СЪЩЕСТВУВАНЕТО -ЛЕОНАРДО

Леда на Леонардо
е заела позата
на тракийската
вакханка,
под ръката и

могат да са рогата
на бика,
който е уловила
в дебрите на Родопите,
или рогата на елена
на Артемида ловджийката.
Леда е и онази
вечно разцъфваща
Лада, ой, Ладол, Ладол,
момиче младо,
в която плуват
току-що родени желанията
като венчета девичи
в реката, всезнаещата.

Сред женските му образи-
жените-тънки кули
от фризове в храма на Великите богове
на Самотраки,
превърнали се в Рим
във весталки.
/В тях са втренчени
другите Кабири -
от храмовете в Севтополис./
В яснотата им –
двусмислеността
да бъдеш и да не бъдеш.

Тайната му вечеря е тъй близо
до тайните вечери
по иконите православни
тъкмо чрез гощавката със тайни.
В желанието си
да я рисува отново и отново
е прибрал след смъртта си
цветовете по фреската
един по един.

Леонардо,
неразгадал сам себе си,
не очаква
други да го разгадаят.
Достатъчно е
да бъдат обсебени
от тайните
на мистерията – съществуване

като него самия,
дивящия се.

МОНАХЪТ – ХУДОЖНИК - ФРА АНДЖЕЛИКО

Във Фиезоле,
във слънцето – sol -
на етруската столица
е свил гнездо
монахът-художник.
Фиезоле е слънце
сред толкова много
бездуховни пустини,
слънцето на етруската столица,
сърцето от хора,
за които изкуството
е било важно
колкото вярата
в боговете-спасители.
Фра Анджелико
можеше да е
и етруски пророк
с гега на пастир.
Миниатюрите
на Източната и
Западната империя
са се съединили отново
в стенописите му.
/Перата в Скрипториите
са рисували едно и също,
не са познавали
делението/.
Монахът в манастира
на Доминиканския орден,
монахът в изкуството
с аскетизма
е станал сам
вода осветена
в кръщелния купел
на изкуството-
затова отраженията
на небесата във фреските му
са така кристално ясни.

КОЛОНИТЕ НА СВЕТА - МИКЕЛАНДЖЕЛО БУОНАРОТИ

Ангелът в него
се носи като Свети Дух
над водите на звучащата музика
на Сътворението,
маха с мраморни крила,
събира дъх за душите
на своите творения -
деца на божествените.
Тялото му - каменоломна,
отгдето вади къс по къс
образите, вкаменени в него.
Не един човек,
а човечество.
Той – следотърсач на невидимото,
което може да се съзре
единствено
в проявленията на душата.
Изпратили са му небесата
преследвачи и мъчители -
да нарисува Страшния съд,
изпратили са му
празници на плътта -
да нарисува космоса,
дали са му колоната
на Витория Колона,
за да се облекне на нея,
та двамата заедно да мислят.
Статуите му
бушуват и из фреските,
по брой са колкото
оставените
от цяла цивилизация.
Бреговете, които
е достигнал с длетото си,
са довели до хората
Мирозданието, Възкресението -
единствени обиталища
на ангелската му същност.

НА ЕДИН ДЪХ - МАЗАЧО

Бързо, страстно,
на един дъх-
вдъхновение и живот,
откритията му-

ненаправени векове.
Малко се е задържал
на този свят -
толкова, колкото
да създаде образци
за композициите
на Микеланджело.
Не е разбрал
как времето му
отминава,
докато е градил
дом за художниците
след него.

ЦЕЛИЯТ РАЙ, ЦЕЛИЯТ АД - ДАНТЕ

Неотстъпчив във виденията -
как ли е останал цял
при връхлитанията им -
виденията на целия Рай
и на целия Ад
на Създанието, създадено
като човек,
но като такова
изневерило на човешкото
в един божествен свят.
Божествените комедии,
които са винаги
божествени трагедии
за някого.
Човешката история
като вечно чакане
на справедливост
в чакалнята
на Чистилицето,
като вечно блаженстване
в девствеността на Рая,
като вечно пържене
в Ада на съзнанието.
Бог очевидно
е бил отредил
един човек
да разтълкува
на човеците
неговия свят.

ДАМАТА С ХЕРМЕЛИНА

Плетениците от средновековните ни
Евангелия
обгръщат розата
на образа и.

Светлина и сенки
се гонят в клоните
на световното дърво,
обгръщат образа
на розата
на Дамата с хермелина,
държат я в мрежата
на времето
вечно млада.
/Само ароматите
на миналото
са неувяхващи./

Лицето и -
най-чисто признание
за щастието
да си жив
в един само миг
и във вековете.
Всичките жени,
живели някога,
са надникнали чрез нея
през прозореца на картината.

PRIMAVERA - БОТИЧЕЛИ

Поникнали са
момичетата на Ботичели
от самата пролет
нейни весталки са,
принасят жертви
от цветове и мед.
Острият зефир
е изрязал
очите им бързоноги,
духнал е струя
през гладките пътеки
на гърлата им,

издул е облаците
на гърдите им.
Роса роси
от нозете им неземни,
докато под тях
прорастват цветя.
Цветята по дрехите им
също ухаят,
златото по картината
е от златния пращец
на цветовете
от крилата прозрачни на пчелите.
Безмълвни лилии
по още нецелунати устни.
Лилит и тя е сред тях.
Сърнетата на нейната пазва
са се размножили
по поляната
и кротко вирят муцунки.
От сънищата в храмовете
са наизлезли момичетата.
Нозете им са гребла
на копнеещия кораб
на красотата.
Възраждането е станало
тъкмо, за да освободи
la bellezza - красотата от плен.

Отрязаната Орфеева глава
и Сафо им пеят песни
от нишата в Лесбос.

ДОМЪТ НА БОГА

Domus, Il duomo, der Dom,
домът на Бога,
скалата му
е издълбана
от приливите
на поколение
след поколение.
Пръст,
посочил небесата.
Без чукане
се влиза в него.

Вътре хората
са шепнещи звезди.

КОПИЕТО НА ЧЕТКАТА -КАРАВАДЖО

Караваджо представя
Караваджо.
Разхвърлени ръце и нозе
в хаоса на битието.
Пръстите на Разпънатия
още трептят.
Гълтачи на огън
са лицата
от портретите му -
светлината им
загръща в мантия
лицата на Рембранд.

С четката си
проправя път
сред навалищата
от врагове,
с нея сече плътта
на мрака.
Но отърване няма
от виещите вълци,
когато са господари
на света.

„САН КЛЕМЕНТЕ“

С почуда Митра носи на гърба си
християнския храм
и поклаща фригийска шапка.
Отгоре – реликварий на Словото.
Мощите на Сан Клементе
ликуват, че са открити,
вперили са очи
в изображението на този,
който ги е извадил наяве.
Душата на Свети Кирил се носи
като Светия дух по земята
с всяка негова буква.

Развързал е езика на Бога.

ЧУВСТВОТО

Усещането -
il senso -
осъзнаването
на собствените,
но и на чуждите бездни,
по-дълбоки от тези,
в които се изплъзна
Евредика,
чувството-
оголената антена,
нажежена до блясък,
между може - не може,
трепти, слуша, чувства,
само то око, ухо и кожа,
снабдено с повече сетива
от тези, които има човека.
Лее се като кръв
и като нея се съсирва.
Блуждае като призрак
от тяло в тяло,
стапя границите помежду им,
печалба му е
ирреалното реално.

ТИЦИАНОВОТО ВЪЗНЕСЕНИЕ НА БОГОРОДИЦА

Литнала е към Сина си,
оттам устремът себеотдаден,
оттам лъчението към небето.
Възнася се, за да стане
сама Покров Богородичен на света,
който да пази.
Червеното на дрехата и
е обрало всички лалета
на всички Цветници,
сока от лозата на сина и.
Тя е пламтящият небосклон,
пред който се свеждат челата.
Образът ѝ в картината на Тициан
е образ на молитвата,
изшепната от устните
на майките, измолващи
пребъдването на чедата си.

Чрез нея пространството
е станало необятно,
но и дом за душите копнеещи -
пристан и закрила.

ДЖОТО И МАЙСТОРЪТ ОТ БОЯНА

Най-безстрашни
от съвременниците си -
отварят небесата,
розовото и синьото
и бялото на облаците
и достигат до златното
на истината.
И възлизат във свобода.
Бог се оказва етерът от любов,
която нежно и невинно
като девойка се доверява,
раззеленена и преобилна.
Инстинктът на четките им
надушва светлината
в кълбовидни мълнии мрак
и сваля виденията
като семена върху земята.
И ето – божественото дете от Бояна
като земно дете
храни птиците,
на които проповядва
мокромто от роса расо
на Свети Франциск
в базиликата на Асизи.
Сънищата на ангелите
са упоили светците,
докато людете трескаво
си дирят душите,
държани на повърхността
като корабчето сторъко в Бояна
от дъха на молитвите,
изричани от треви и от овчици.
Светът блести в бяло -
сам Блага вест -
Бог се ражда във всичко
във всеки момент.

LA BELLEZZA - КРАСОТАТА

La bellezza salva il mondo -
Красотата ще спаси света -
кураж от отдавна
изтлели устни.
Светът, застанал на ръба,
е забравил мъдростта си,
дори не чака да бъде спасен,
толкова е уверен
в истините си,
та не предполага,
че трябва да бъде спасяван.
Красотата в нощите -
в прегръдките
на Нощта на Микеланджело.
Красотата на сияйните дни,
излезла от искрицата
на тракийската дума DIN, DI,
изчукана по съдовете сребърни
на Самотраки -

Бог, ден, светлина.

Красотата, повтаряща себе си
през времената,
влизаща в реката,
за да не излезе същата,
почива в меката бездна
на добротата,
така незабележима от блясъка.

La potenza del bene -
мощта на доброто -
по-мощна от вулкан.

ЗАМЪКЪТ НА СПОМЕНИТЕ - ЛЕОПАРДИ

Изгубен сред бални зали,
фаустовски кабинети
и хлътнали един в друг коридори,
Леопарди е собственикът
на този замък от спомени,
по викториански населен с духове.
Която и врата да отвориш,

вътре вече се е настанила
мургавата лъвица -
Меланхолията на Дюрер -
пери пергели, мери завоеванията си,
пише с неговата ръка стихове,
които пуска да дирят
другата страна на света – слънчевата -
за да разкажат за тука.
Спомени за неизживяното,
фантазии за несбъднатото,
аромати от неразцъфнали градини,
спомени за багрите на дъгата,
под която не е минал,
спомени за уста, които
никога не са го призовали,
него – поета на мъката -
докато е стенел за тях.
Спомени за цялата любов,
сгъстена като съсирена,
непрогледна нощ
в мрачни гори
със писък на сови.

Вижда на челото си
изписан знака на поезията
като проклятие.

ДЖАКОМЕТИ И МОДИЛЯНИ

На Джакомети изтеглените
към небето човеци-
излезли са от калъпите етруски
за бронз от Лука.
Крачат върху кокили,
но пазят равновесие -
да виждат нещата от високо,
размахват ръце до прасците
като призраци, дирещи живот,
нито вчерашни, нито днешни,
вятърни мелници на мисълта.
Чудят се - от мокър пясък ли
деца са ги слепили така трошливи
или лавата от сърцето на земята
се е изляла на струйки във формите им.
Наобиколени са от негата ухання
на телата бленуващи,

моделирани в чаршафите любовни
на винаги несвоя,
излезлия от себе си Модилиани.
Тежки етруски тела от Вулчи
и от Тарквиния,
изтегнати, разтворени за ласки,
само издължените им очи
са притворени,
насочили са поглед в самия си център,
където в един миг се повтаря
мигът на Сътворението
чрез взривовите на любовта.

ДЖОРДЖО ДЕ КИРИКО И АЛБЕРТО САВИНИО

Сън, *somnium*, *il sogno* - българи и италианци
сънуват с една и съща дума,
дали и сънищата им
не са сходни?

По площадите на Де Кирико
разперва пръсти каменни самотата,
така услужлива.,
времето се е проснало по тях и спи,
докато брат му Алберто Савинио
изслушва сънищата му
с въдица от думи.
От съня на времето
са площадите и сградите.

Джорджо и Алберто
си играят на криеница.
Застинали вакханки
са се изтегнали като риби
на дъното на хилядотонен океан
с вечно препускащи вълни,
разбиващи се в пустотата.
В астралните мрежи
на площадните геометрии
се движат отсъстващо
самотниците от разказите на Савинио,
хванати за гушата
от нуждата да съществуват,
мятат се бомбета, котки,
кресла с уши,
кресливи птици,

понесли пергаменти в клюнове
вместо листа от градини.
По-мраморни и от площадите
са самотниците,
по-незабелижими от дните си.

Дали образите на Джорджо
не са филм
от мисловния апарат на брат му,
дали думите на Алберто
не рисуват обстойно
ненарисуваните картини на другия?

ЕТРУРИЯ/ТРАКИЯ
ЛИРИКА
АВТОР: КРИСТИН ЮРУКОВА
ХУДОЖНИК НА КОРИЦАТА: КРИСТИН ЮРУКОВА
ИЗДАТЕЛ: КРИСТИН ЮРУКОВА
ПЛОВДИВ
АПРИЛ 2013
ПЪРВО ИЗДАНИЕ